

1. Hoe kan het Nederlandse bedrijfsleven meer betrokken worden bij de twin-transitie in (lage en) midden-inkomenslanden?

Veel lage en middeninkomenslanden lopen ver achter in automatisering en digitalisering. Hier ligt inderdaad een grote kans voor het bedrijfsleven. Het Nederlands bedrijfsleven is echter niet goed gepositioneerd voor internationale tenders door de soms hoge prijzen en beperkte marktkennis. Tegelijkertijd zien we kansen voor nichespelers. Een goede vraag-aanbodinventarisatie zou ondersteunend kunnen zijn voor een betere positionering.

2. Hoe kunnen overheid, bedrijfsleven en kennisinstellingen beter samenwerken om de duurzame ontwikkelingsdoelen te halen?

Het betrekken van bedrijfsleven in ontwikkelingsprogramma's is een uitdaging omdat er lokaal strenge tenderprocedures van toepassing zijn en NL organisaties die langjarig samenwerken hun relatie met lokale partners (overheden, utilities etc) graag objectief willen houden. Tegelijkertijd zijn de bijdragen en toegevoegde waarde van het bedrijfsleven met kennis, innovaties, oplossingen zeer welkom om impact op duurzame ontwikkelingsdoelen te halen. Door vooraf het consortium te vormen (met overheid, bedrijfsleven en kennisinstellingen) is er vaak geen of weinig discussie over vermengen van belangen. Dit is goed te zien in het ontwerp van het FDW (fonds duurzaam water) programma dat wordt gecoördineerd door RVO. De publieke en commerciële belangen worden vooraf gedefinieerd en vastgelegd in het projectvoorstel met de focus op het bereiken van een gezamenlijk doel. Dat werkt goed. Daarom hier een pleidooi om de opzet/gedachtengoed van FDW in een vervolg programma te continueren, evenals het programma voor investeringen in publieke infrastructuur DRIVE en het Partners voor Water programma.

3. Hoe kan de bovengenoemde Nederlandse inzet op beleidscoherentie voor ontwikkeling verder versterkt of verbeterd worden?

Geen antwoord.

4. Hoe kan de overheid het duurzame verdienvermogen van Nederlandse bedrijven in het buitenland versterken?

Geen antwoord.

5. In which themes or sectors do you see opportunities for international enterprise?

Geen antwoord.

6. Hoe kan de overheid het bedrijfsleven (specifiek het MKB) dat internationaal onderneemt (of dat zou willen) beter ondersteunen om zaken te doen in het buitenland?

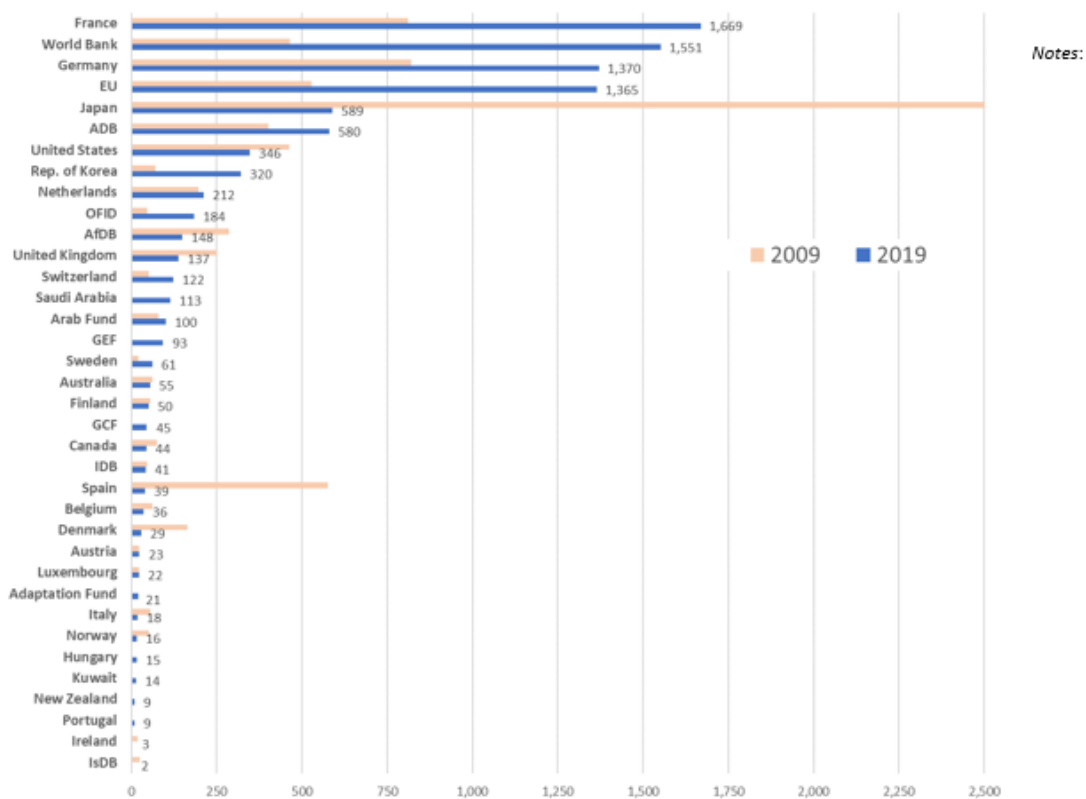
- a. Welke ondersteuning hebben bedrijven nodig om internationaal succesvol te zijn op terreinen van digitale innovatie (innovatiesamenwerking) en verduurzaming?
- b. Voor handel met welke landen (of regio's of markten) zou ondersteuning moeten zijn?
- c. Wat zou de overheid op het gebied van handelsbevordering niet meer moeten doen?

Geen antwoord.

7. Waar is Nederland op het gebied van ontwikkelingssamenwerking volgens u goed in? Op welke thema's zou Nederland een aanjagende rol kunnen vervullen?

De wateragenda is van oudsher een sterk thema van de Nederlandse overheid, bedrijfsleven en NGOs, getuige ook de investeringen die gedaan worden (zie figuur hieronder). Nederland heeft op dit vlak internationaal een goede reputatie als kennisdrager en aanjager van beleid en innovaties. Dit vertaalt zich onder andere in een belangrijke rol van waterspecialisten op de ambassades en de zeer gewaardeerde en succesvolle langjarige programma's zoals WaterWorX. Ondanks de grote bijdragen van de Nederlandse overheid en grote successen van de waterprogramma's (oa WASH SDG Consortium, Finnish, Bluedeal, WaterWorX) staat de beschikbaarheid van veilige water en sanitatie voorzieningen onder druk door de enorme bevolkingsgroei, vervuiling van bronnen en klimaatverandering. Dit maakt dat de Nederlandse overheid, vanuit haar koploperspositie, een additionele stap zou kunnen zetten en om commitment te tonen, als voorbeeld voor andere actoren, om de uitdagingen het hoofd te bieden en de Sustainable Development Goals een extra zet in de goede richting te geven. Dit zou ook goed passen bij de VN waterconferentie 2023 (accelerating SDG-6) waar Nederland mede voorzitter is. Het is bekend dat water niet alleen voor SDG6 maar ook voor vele andere SDG doelen een cruciale rol speelt zoals SDG1 (poverty), SDG5 (gender), SDG3 (health) en SDG13 (climate action).

De wateragenda zou (nog) sterker verbonden kunnen worden met het aangekondigde voornemen om een gerichte Afrika-strategie te ontwikkelen. Daarnaast zien we dat de waterexperts op de ambassades een belangrijke rol spelen bij het vertolken van de Nederlandse koploperspositie en het mobiliseren van actoren in de sector. Tegelijkertijd staat het aantal beschikbare experts om dit belangrijke werk te coördineren onder druk. Een derde element is om de mogelijkheden om private investeringen voor waterinfrastructuur te mobiliseren nadrukkelijk op de OS agenda te houden.

Donors whose water and sanitation ODA was less than \$5 million in 2018 are not included, nor are United Nations agencies or funds. There are no official ODA data published for China. ADB = Asian Development Bank; AfDB = African Development Bank; EU = European Union; GCF = Green Climate Fund; GEF = Global Environment Facility; IDB = Inter-American Development Bank; IsDB = Islamic Development Bank; OFID = Organization of the Petroleum Exporting Countries (OPEC) Fund for International Development; Rep. of Korea = Republic of Korea.

Source: Data extracted from OECD QWIDS (OECD, 2021a)

Figure 2 ranks the largest water and sanitation donors in 2019 compared to those in 2009, to give a sense of a longer-term trend. Some donors, including the Asian Development Bank (ADB), the European Union, France, Germany, the Inter-American Development Bank (IDB), the Republic of Korea, Sweden, Switzerland and the World Bank Group, have seen a long-term upward trend of their water and sanitation ODA. Arab donors have emerged as important water and sanitation actors in the last decade. Notable long-term decreases in water and sanitation ODA can be seen for Denmark, Japan (which ceded its long-held position as the leading water and sanitation donor to Germany in 2018 and France in 2019), Spain (coming down after high levels of water and sanitation ODA during the 2005–2015 Water Decade) or the United States of America.

8. Op welke manier en op welk vlak kan de Nederlandse ontwikkelingssamenwerking nog meer innoveren?

Gegeven de koplopersrol die Nederland speelt op het gebied van water (Delta, IWRM en WASH), zie ook vraag 7, zijn er kansen om het koplopers-profiel verder te verstevigen:

- Programma's te ontwikkelen die de verbinding tussen IWRM (ingrepen in een stroomgebied) en WASH (schone en beschikbare bronnen voor de productie van drinkwater) sterker verbinden. Dit vereist institutionele, sociale en technologische samenwerking, interventies en innovaties. Een recent gestart project door de ambassade in Addis Ababa is hier een voorbeeld van.

- Te focussen op operationele ‘smart high impact’ investeringen bij water utilities. Deze categorie investeringen zijn erg belangrijk om de financiële duurzaamheid van water utilities te verbeteren, hebben vaak een enorme positieve invloed op de reductie van CO₂ emissies en zijn essentieel om de SDG-6 agenda verder te brengen. Financiering vanuit de ontwikkelingsbanken, NGO’s of anderszins richt zich vrijwel nooit op deze categorie. De Nederlandse overheid kan zich hier onderscheiden en een grote toegevoegde waarde leveren en daarmee de koplopersrol voor de wateragenda verstevigen.
- Verder inzetten van (nieuwe) instrumenten en capaciteitsopbouwprogramma’s voor ‘climate resilience’ en ‘disaster preparedness’. Klimaatverandering leidt nu al tot een hogere frequentie van tropische stormen, overstromingen maar ook droogtes. Als lokale instituties en beheersorganisaties (zoals waterbedrijven) beter voorbereid zijn op calamiteiten zijn de gevolgen kleiner waardoor minder noodhulp nodig is.
- Inzetten op structurele oplossingen (oa voorzieningen voor energie, water en sanitatie) in (semi) permanente vluchtelingen kampen door het mobiliseren van lokale utilities en overheden zodat de totale kosten voor noodhulp (ook na jaren is nog sprake van noodhulp) lager worden en het onderhoud en beheer van voorzieningen beter geborgd is.
- De beleidsmatige rapportage van behaalde doelen is beperkt en voor water (als voorbeeld) vooral gericht op toegang tot drinkwater en sanitaire voorzieningen. Dit is en blijft de belangrijkste indicator om voortgang te meten. Echter, veel programma’s (Blue Deal, WaterWorX) werken aan een bredere agenda op het gebied van het verduurzamen van IWRM en WASH. Dit mag ook vertaald worden in andere indicatoren die nationaal en internationaal geadopteerd kunnen worden.
- Verder ontwikkelen en experimenteren van nieuwe financieringsopties waarin publiek en commercieel geld samen komen.

9. Op welke manier/welk vlak kan Nederland als donor nog meer durf te tonen?

We zien dat er veel wordt geïnvesteerd via multilaterale kanalen/organisatie. Tegelijkertijd zijn er internationaal opererende Nederlandse partijen die een deel van die activiteiten efficiënt(er) kunnen uitvoeren, oa op het gebied van WASH-SDG6.

Er kan nog meer geïnvesteerd worden in nieuwe concepten en innovaties, met name op het gebied van innovatieve financiering.

10. Heeft u nog andere punten van aandacht die u vindt dat meegenomen dienen te worden in de nieuwe beleidsnota?

Geen.